

Metody chromatograficzne w chemii i
biotechnologii, **wykład 5**

HPLC - aparatura

Chromatografia cieczowa adsorbcyjna

- ▶ Faza stacjonarna:

- ▶ Ciało stałe -> chromatografia adsorpcyjna

- ▶ Faza ruchoma:

- ▶ Ciecz -> chromatografia cieczowa

Układy chromatograficzne

- ▶ Chromatografia kolumnowa
- ▶ Chromatografia planarna

Chromatografia cieczowa

- ▶ Cieczowa chromatografia kolumnowa:
 - ▶ Klasyczna

Chromatografia cieczowa

- ▶ Cieczowa chromatografia kolumnowa:
 - ▶ Klasyczna
 - ▶ Flash/FPLC (chromatografia średniociśnieniowa)
 - ▶ Naciski: 0,6 -5 MPa,
 - ▶ Złóża sorpcyjne, sita molekularne,
 - ▶ Faza ruchoma: bufor
 - ▶ Rozdział białek i polimerów.

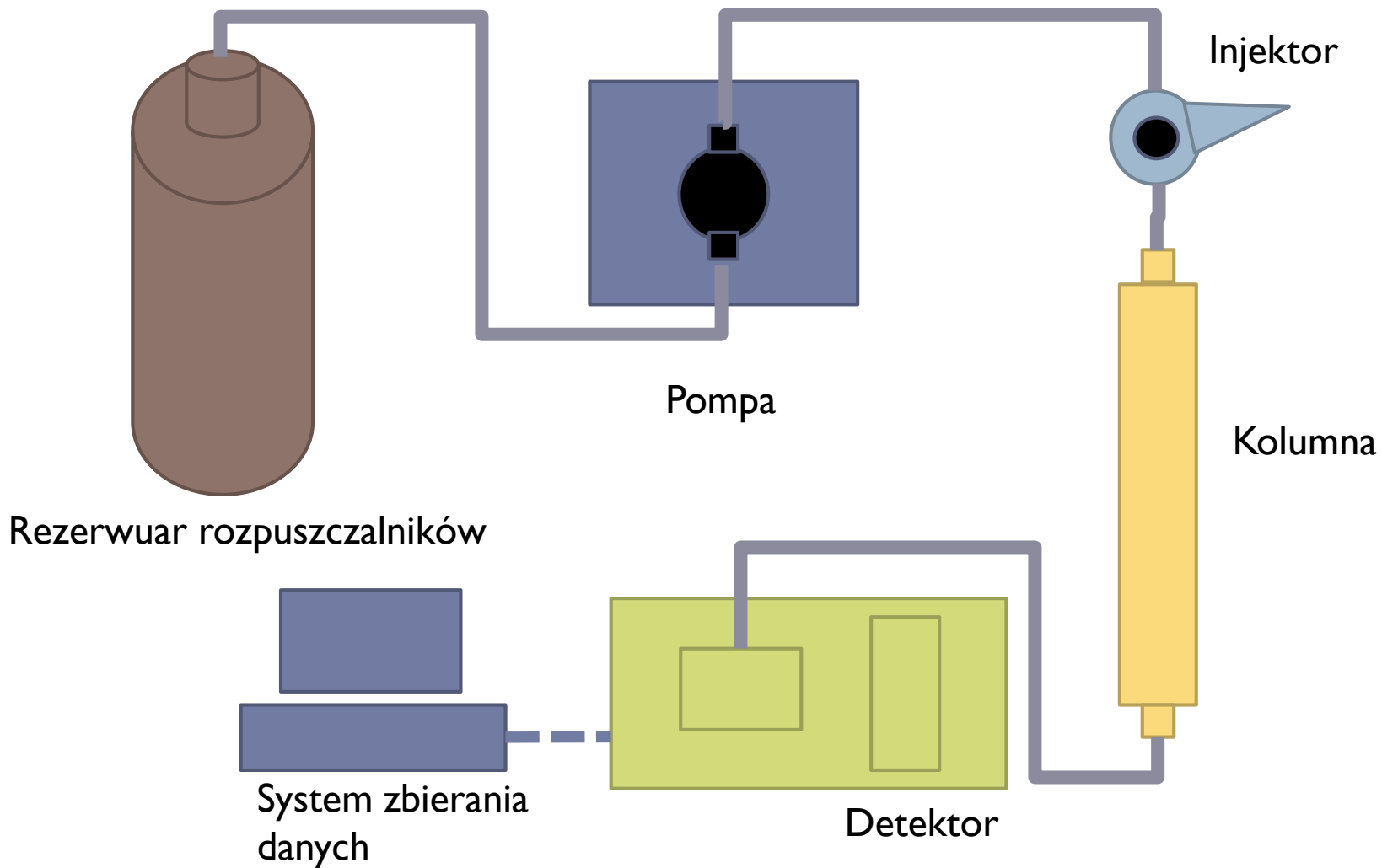

Chromatografia cieczowa

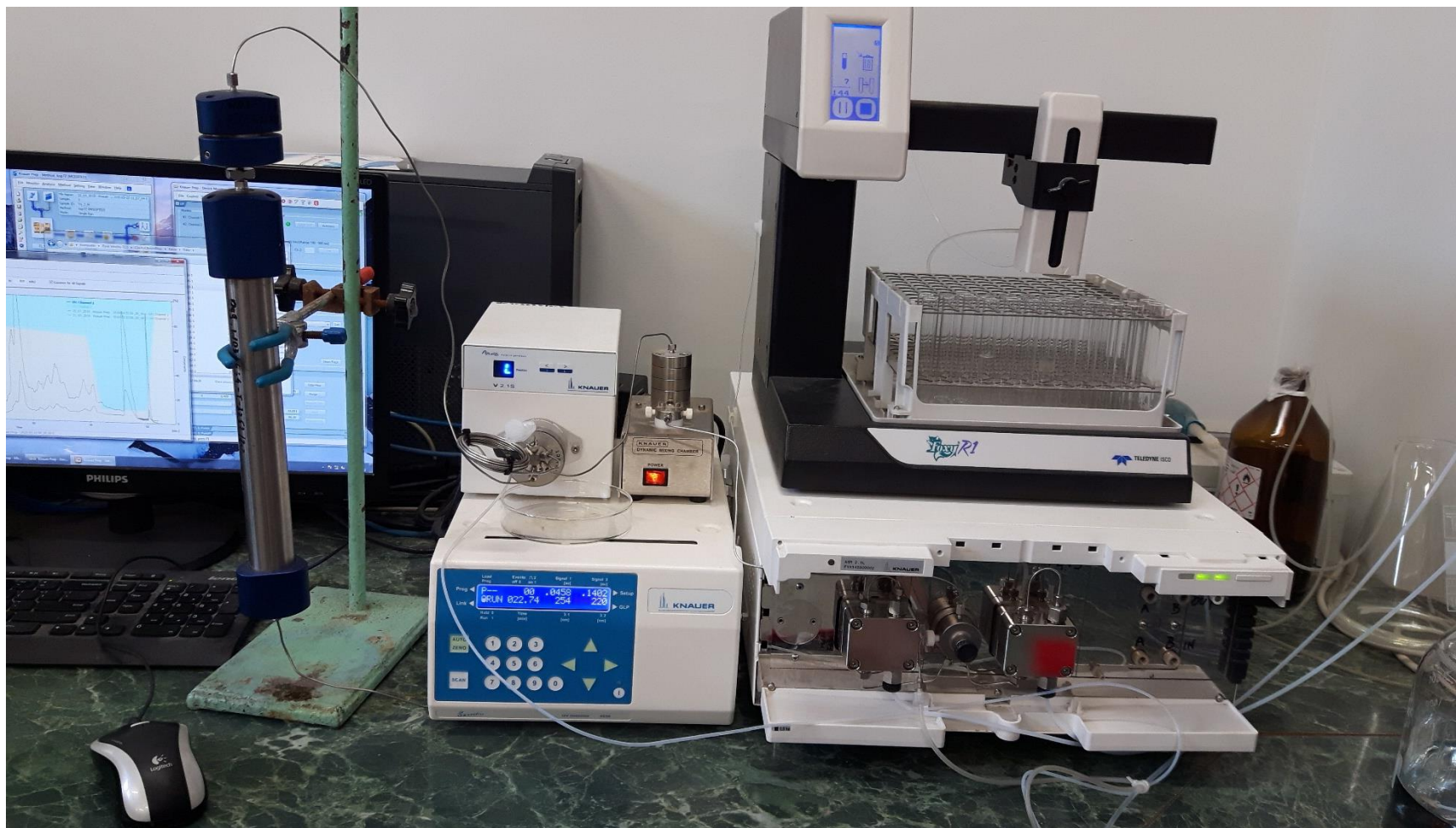
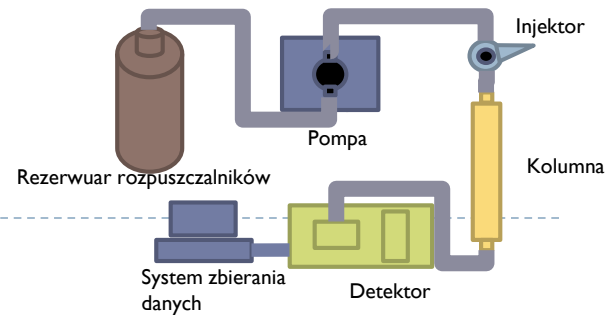
- ▶ Cieczowa chromatografia kolumnowa:
 - ▶ Klasyczna
 - ▶ Flash/FPLC
 - ▶ HPLC
 - ▶ Nadciśnienia powyżej 5 MPa,
 - ▶ Wysoka rozdzielczość,
 - ▶ Krótki czas analizy.

Budowa aparatu

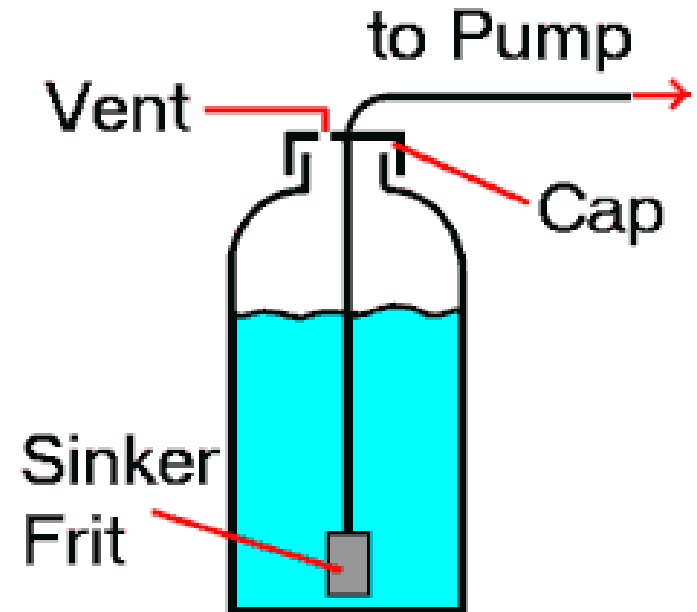
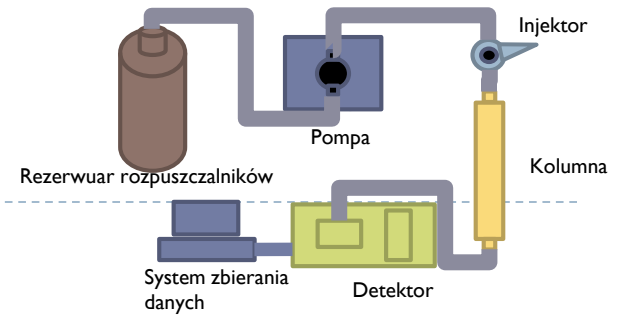

Chromatografia cieczowa

Budowa aparatu

► Zasobniki rozpuszczalników

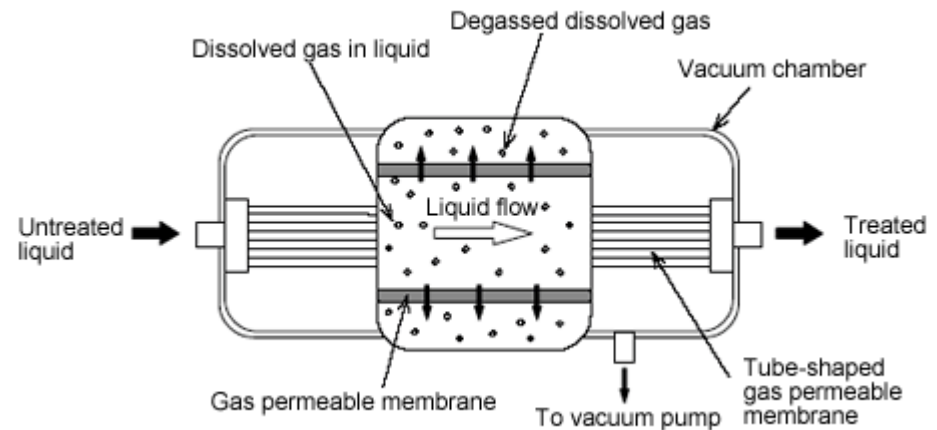
Rozpuszczalniki

- ▶ **Odgazowywanie rozpuszczalników**
 - ▶ Każdy rozpuszczalnik zawiera rozpuszczone powietrze.
 - ▶ Mieszanki rozpuszczalników przeważnie słabiej rozpuszczają powietrze.
 - ▶ Powstawanie bąbelków powietrza w aparacie HPLC jest bardzo niekorzystne:
 - ▶ Złe działanie pomp
 - ▶ Poszarpana linia bazowa

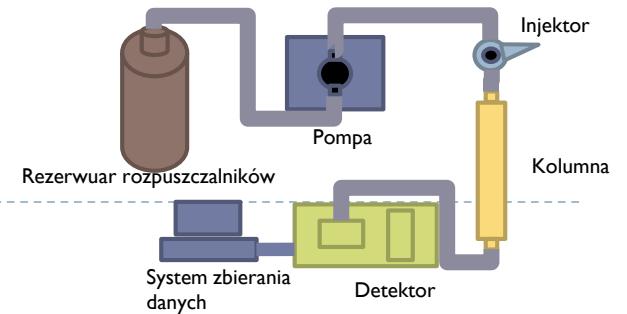
Rozpuszczalniki

- ▶ Odgazowywanie rozpuszczalników
 - ▶ Ultradźwięki
 - ▶ Próżnia
 - ▶ Przepłukiwanie helem – hel bardzo słabo rozpuszcza się w eluentach
 - ▶ Degazer membranowy – optymalny.

Budowa aparatu

► Pompa

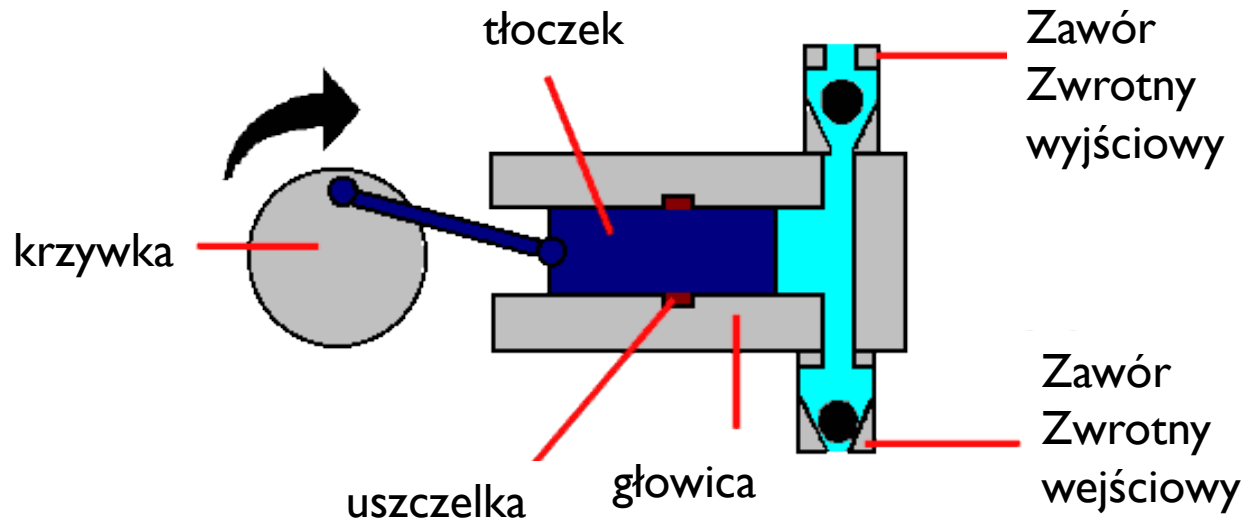

Pompa stałoprzepływowa, tłokowa- sposób ciągły, odtwarzalny i z optymalną prędkością wymusza przepływ fazy ruchomej przez kolumnę chromatograficzną

Budowa aparatu

► Pompa

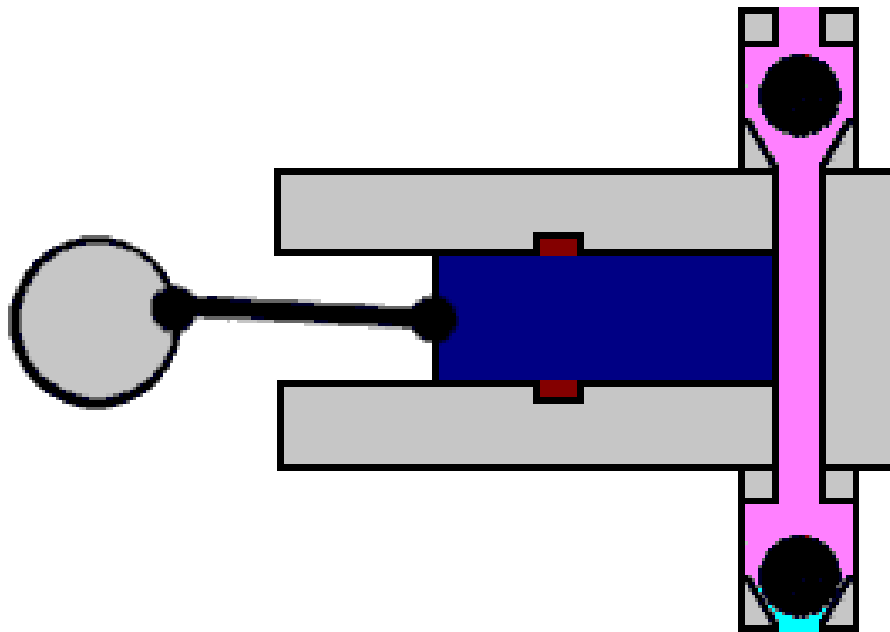

Objętość tłoczonej cieczy zależy od średnicy tłoków, ich amplitud oraz szybkości ruchów.

Budowa aparatu

- ▶ Pompa

Budowa aparatu

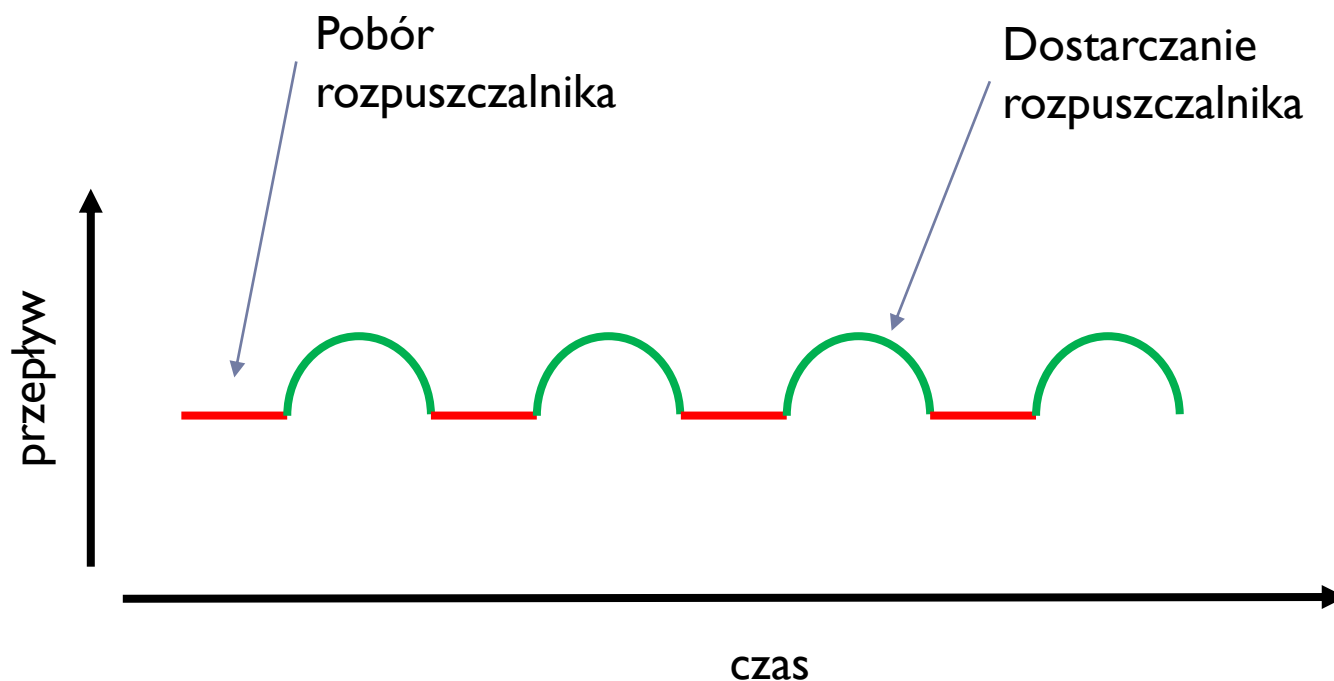
- ▶ **Pompa - cechy charakterystyczne:**
 - ▶ Zakres objętościowego wydatku ciecży (do 30 ml/min)
 - ▶ Maksymalne ciśnienie robocze (30 – 50 MPa)
 - ▶ Odtwarzalność wydatku objętościowego
 - ▶ Zakres pulsacji wydatku

Budowa aparatu

▶ Pompy

- ▶ pulsacja - zakłócenia linii podstawowej chromatogramu i spadek czułości detektorów

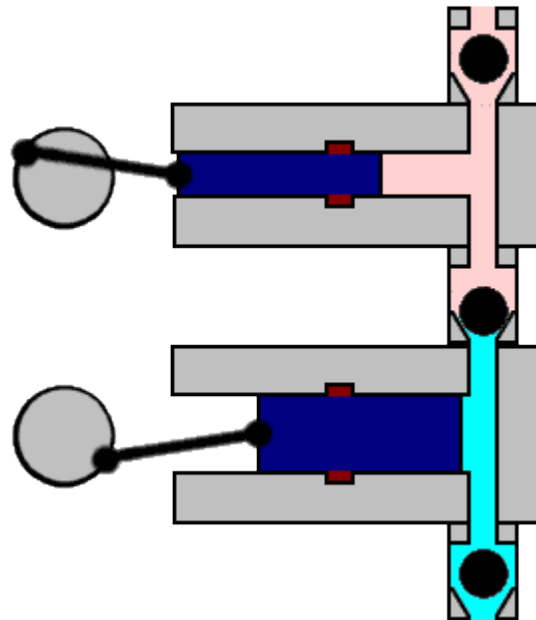

Kontrola pulsacji: zmniejszenie objętości pompowanej cieczy / zwiększenie prędkości ruchu tłoka / zastosowanie pomp dwutłokowych

Budowa aparatu

- ▶ Pompy
- ▶ Układ z dwoma tłoczkami – stabilniejszy przepływ

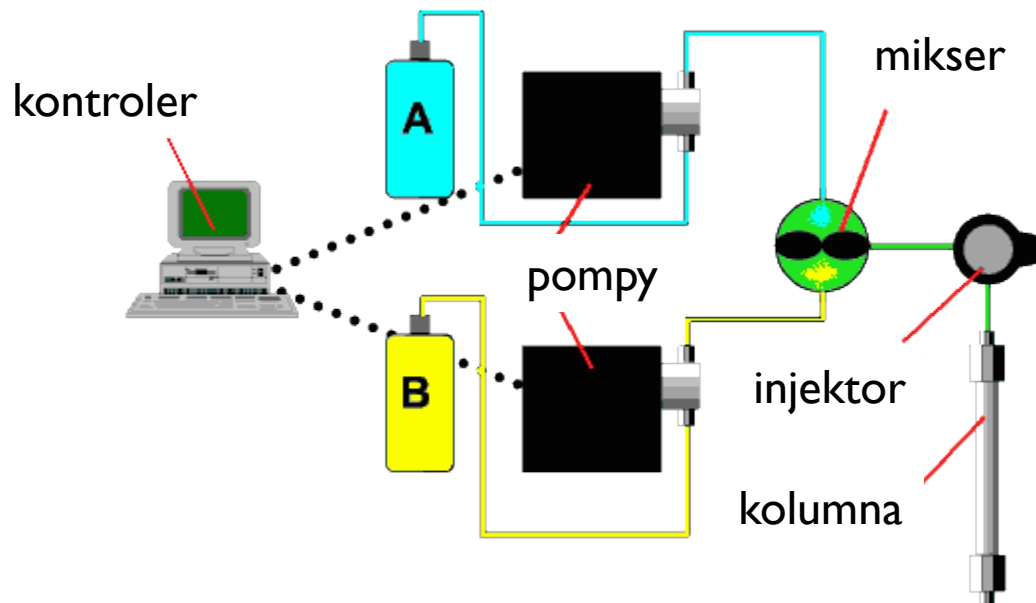

Działanie tłoków jest przesunięte o 180 stopni - odpowiednia zmiana prędkości ruchu tłoka w różnych jego położeniach eliminuje pulsację.

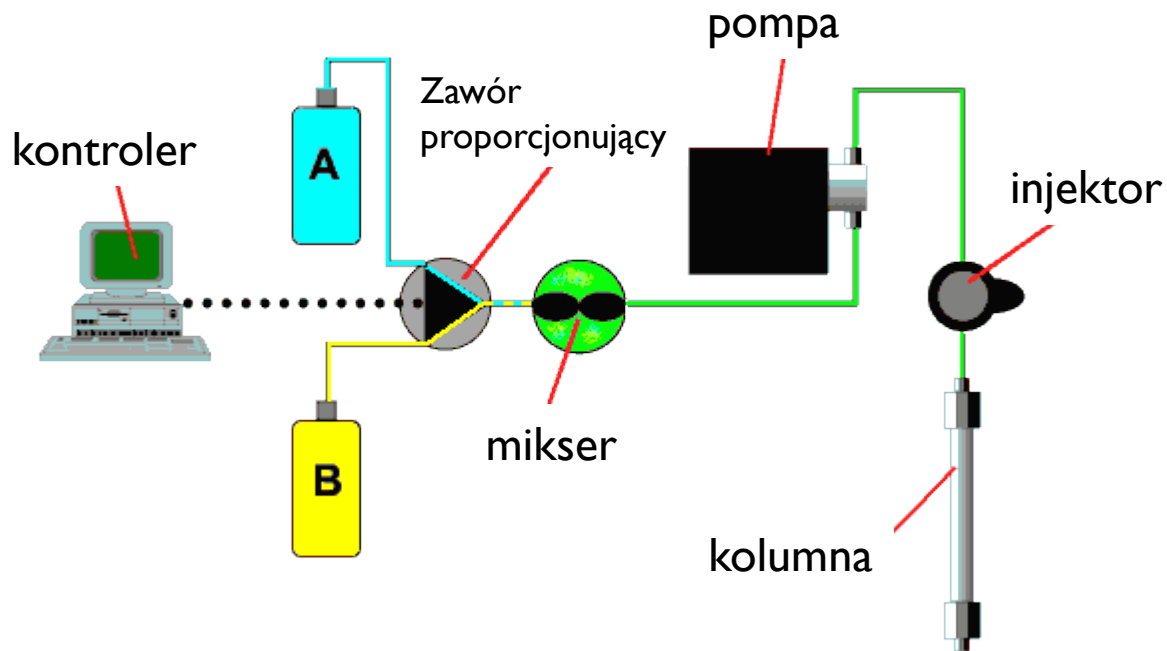
Budowa aparatu

- ▶ Układ gradientowy dla wysokiego ciśnienia

Budowa aparatu

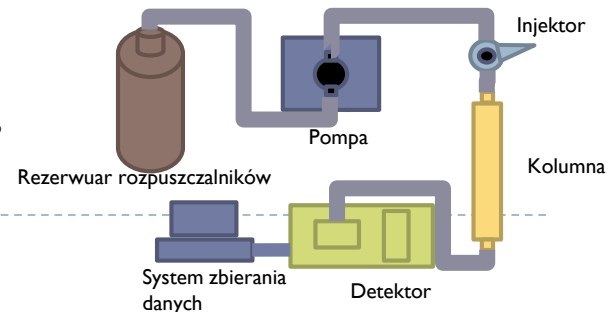
- ▶ Układ gradientowy dla średniego ciśnienia (z jedną pompą)

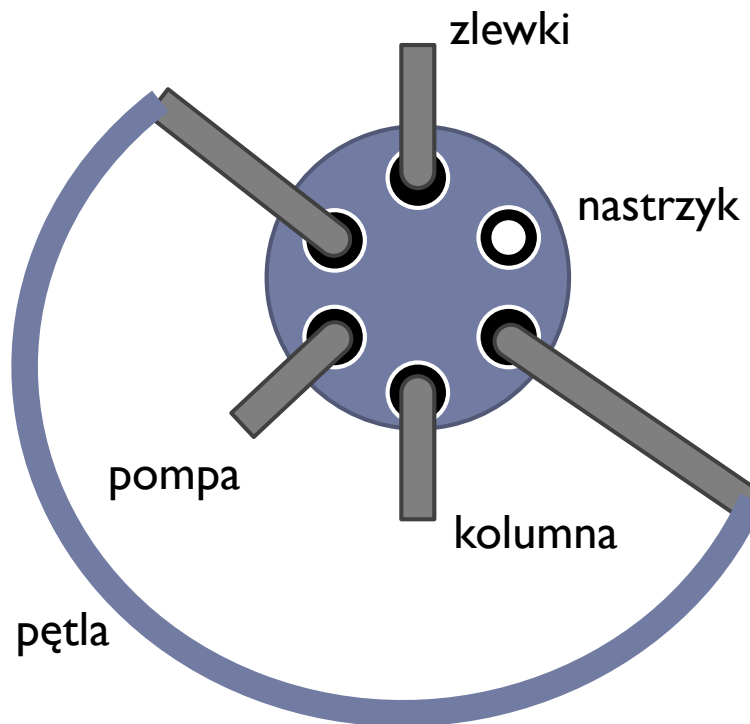
Zawór proporcjonujący - doprowadzanie na przemian poszczególnych składników eluentu do pompy i mieszalnika w czasie okresu proporcjonowania

Układ wprowadzania próbki

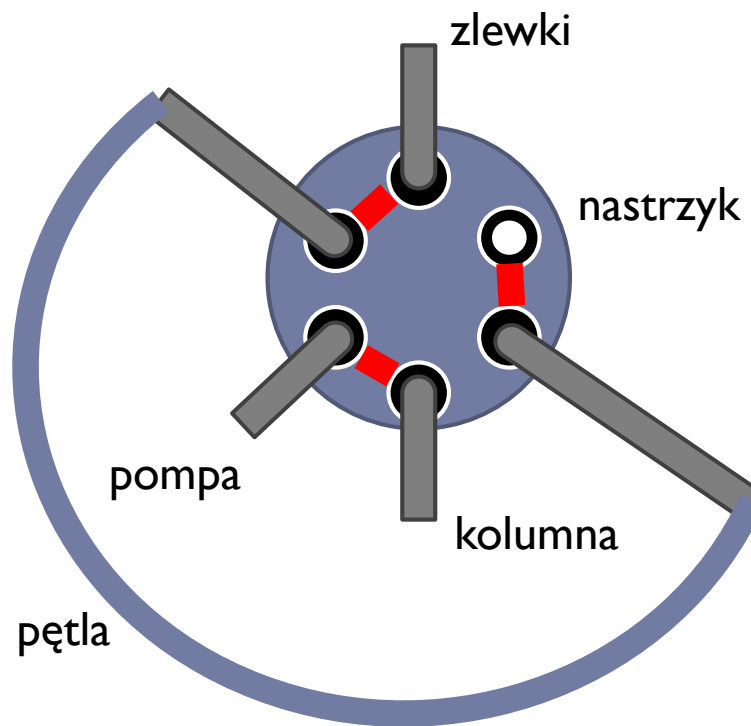

- ▶ **Injektor** - wprowadzenie próbki pod ciśnieniem atmosferycznym do układu, w którym panuje ciśnienie do kilkudziesięciu Mpa.

Układ wprowadzania próbki

► Injektor

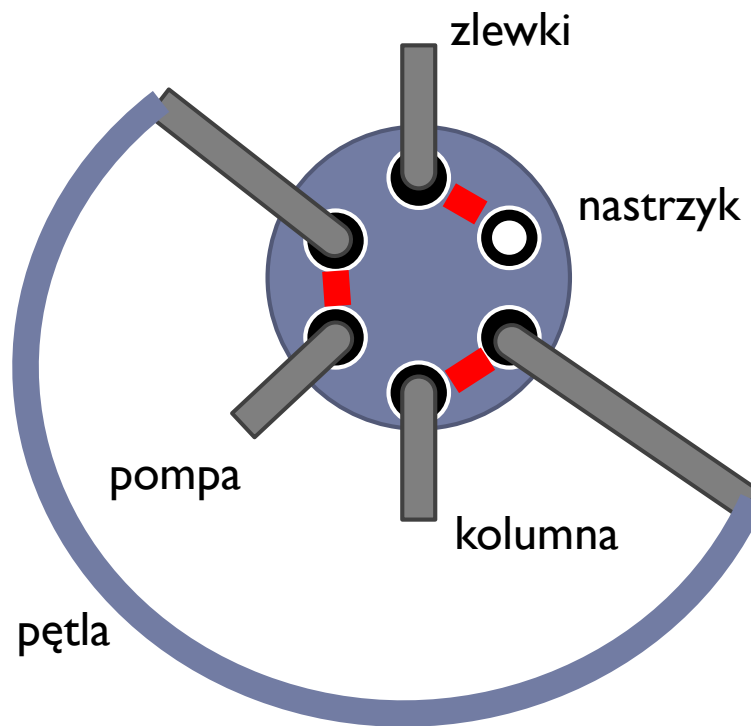

Pozycja LOAD

Układ wprowadzania próbki

► Injektor

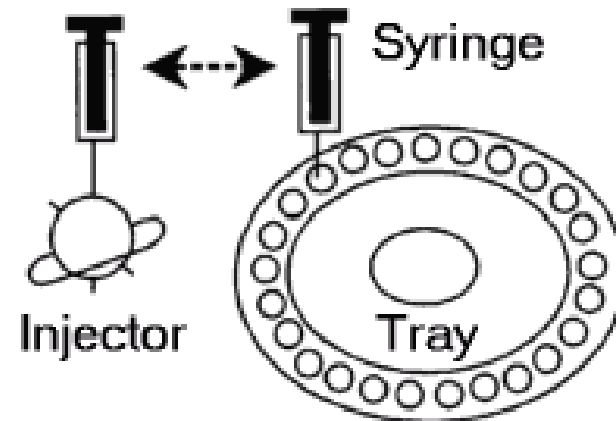
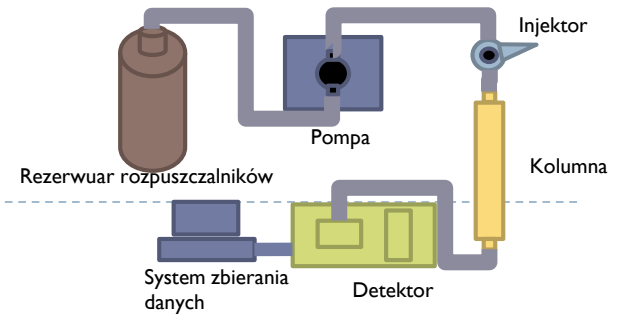

Pozycja INJECT

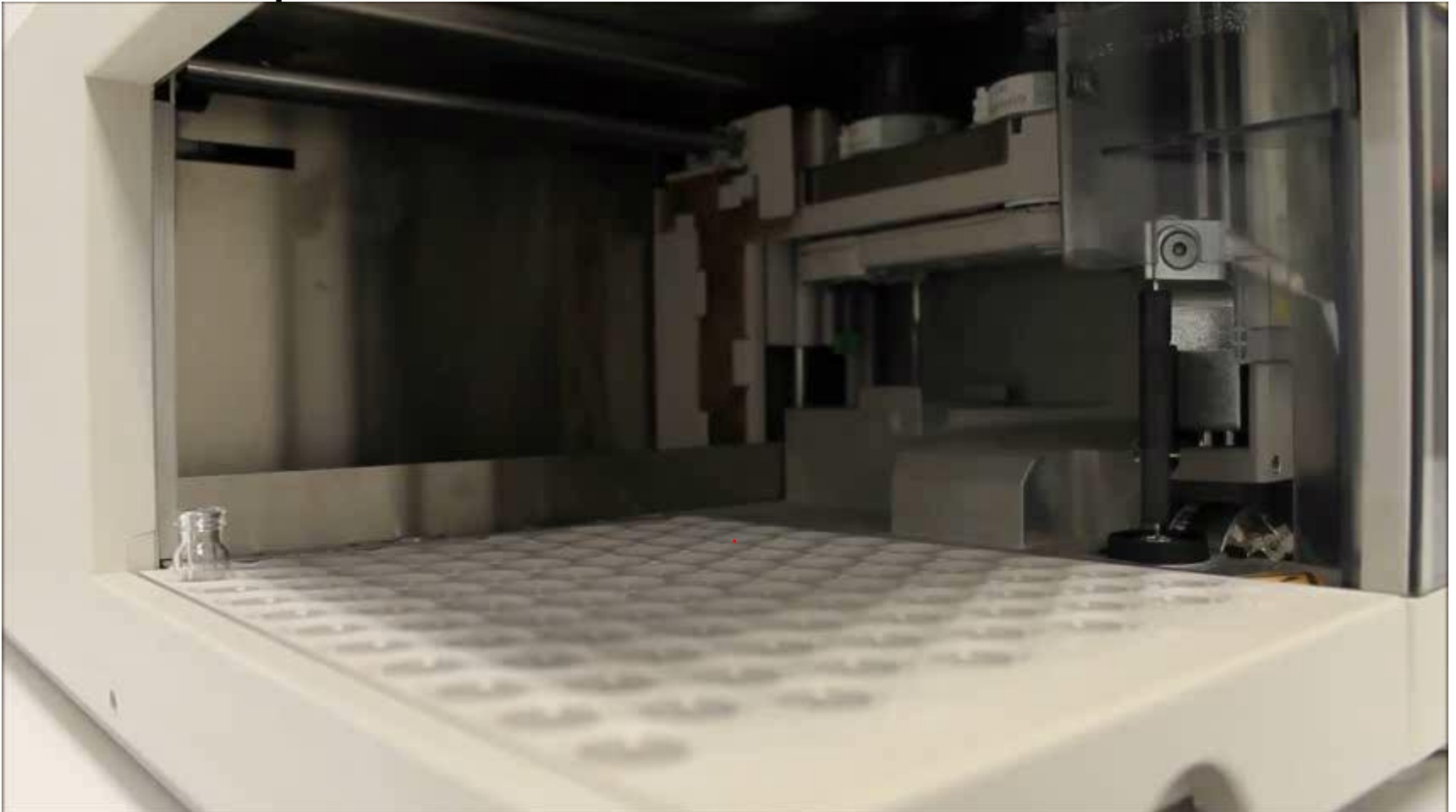
Autosampler

▶ Autosampler

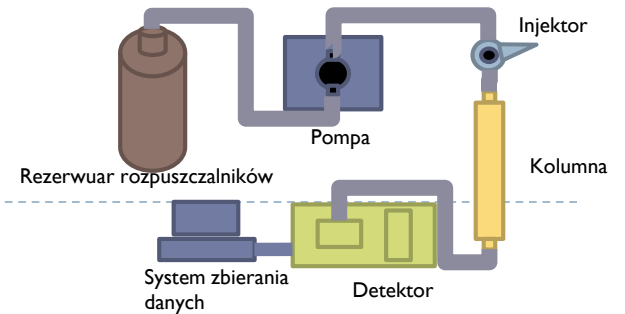

Autosampler

▶ Autosampler

Połączenia

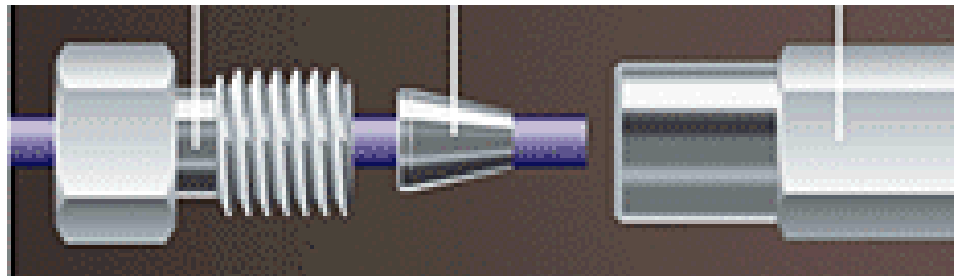

- ▶ Wszystkie rurki i połączenia po stronie wysokiego ciśnienia są wykonane ze stali nierdzewnej.

Nakrętka

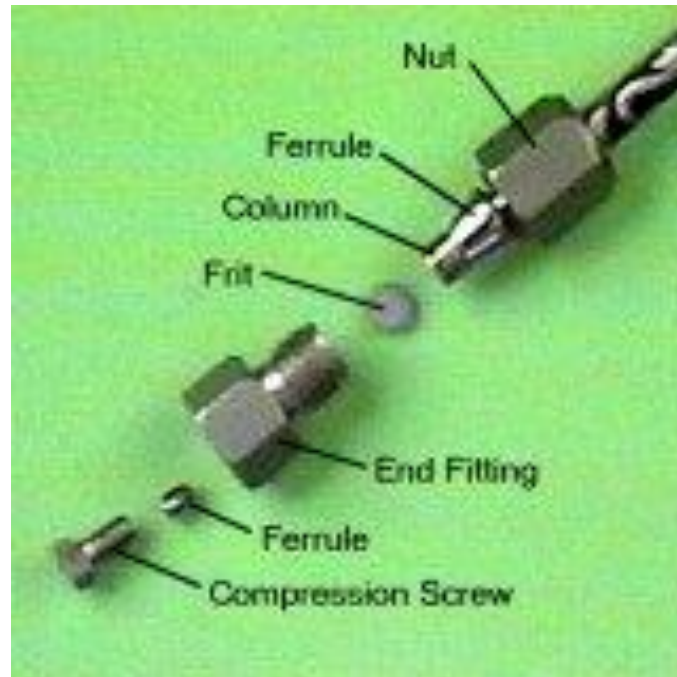
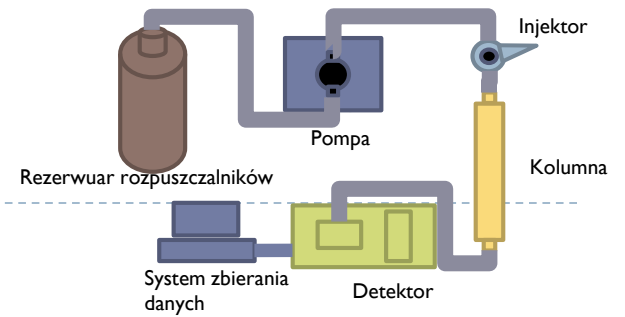
Ferulka

Blok

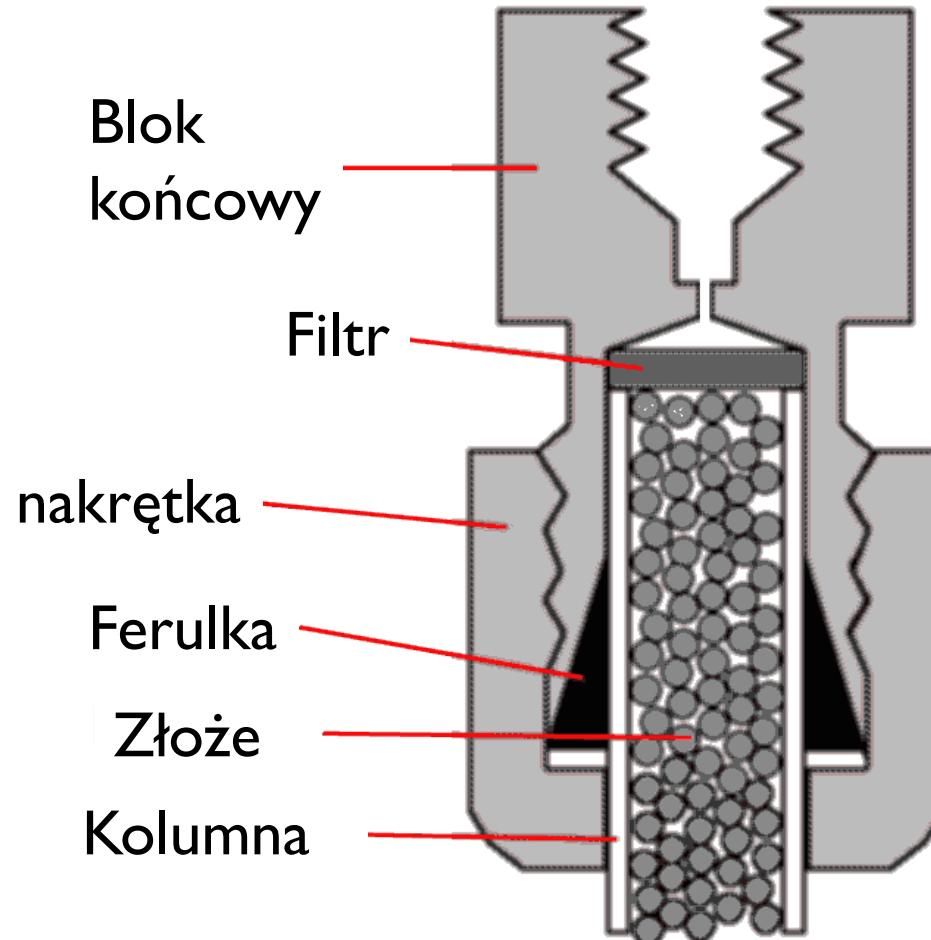
Połączenia

▶ Przyłączenie kolumny

Połączenia

▶ Przyłączenie kolumny

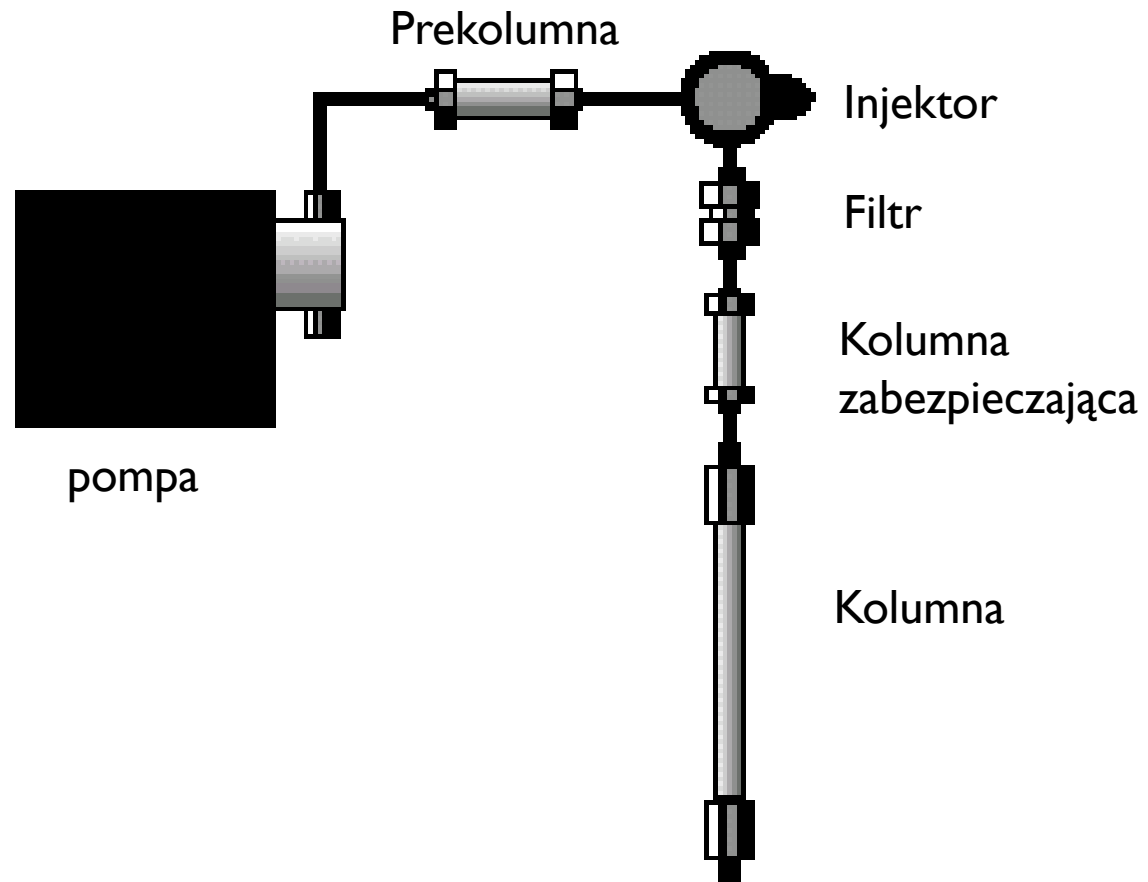
Kolumna

- ▶ Powody zniszczenia kolumny
 - ▶ Chemiczne
 - ▶ Zatkanie cząstkami stałymi
 - ▶ Szok mechaniczny
 - ▶ Adsorbpcja nieczystości

Kolumna

► Bezpieczne podłączenie kolumny

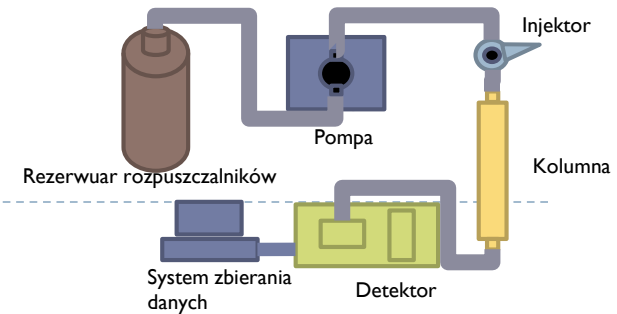

Kolumna

- ▶ Układ do termostatowania kolumn:
 - ▶ Powtarzalność wyników (stabilna temperatura)
 - ▶ Rozpuszczalność związków (podwyższona temperatura)
 - ▶ Stabilność analitów (obniżona temperatura)

Detektory

- ▶ Przepływowy instrument analityczny pozwalające zarejestrować (i zidentyfikować) substancje rozdzielane na kolumnie chromatograficznej
 - ▶ Nie istnieje dotychczas uniwersalny detektor – stosuje się wiele różnych
-
- ▶

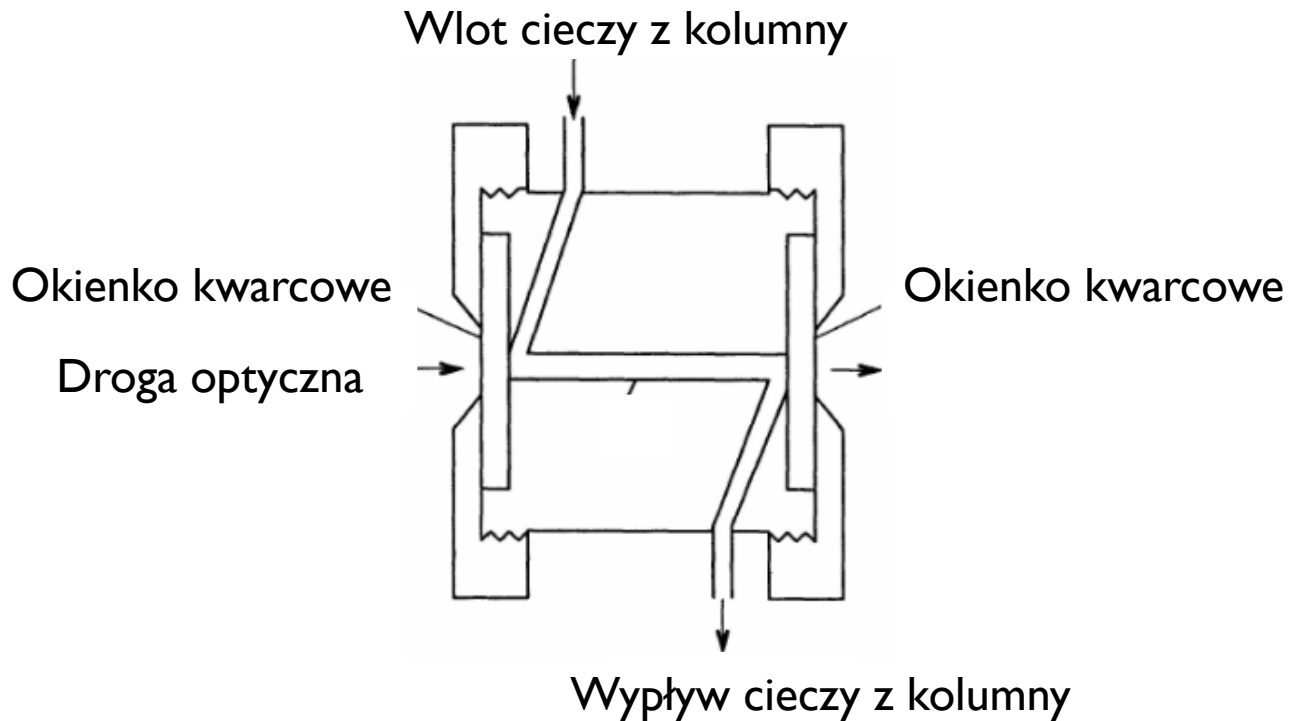
Detektory

- ▶ Ogólne – rejestrujące zmianę we właściwościach fizycznych fazy ruchomej dokonujące pomiaru różnicowego właściwości wspólnej dla próbki i fazy ruchomej np. współczynnik załamania światła, konduktywność.
- ▶ Specyficzne - rejestrujące charakterystyczne właściwości analizowanej substancji np. fluorescencja, aktywność elektrochemiczna.

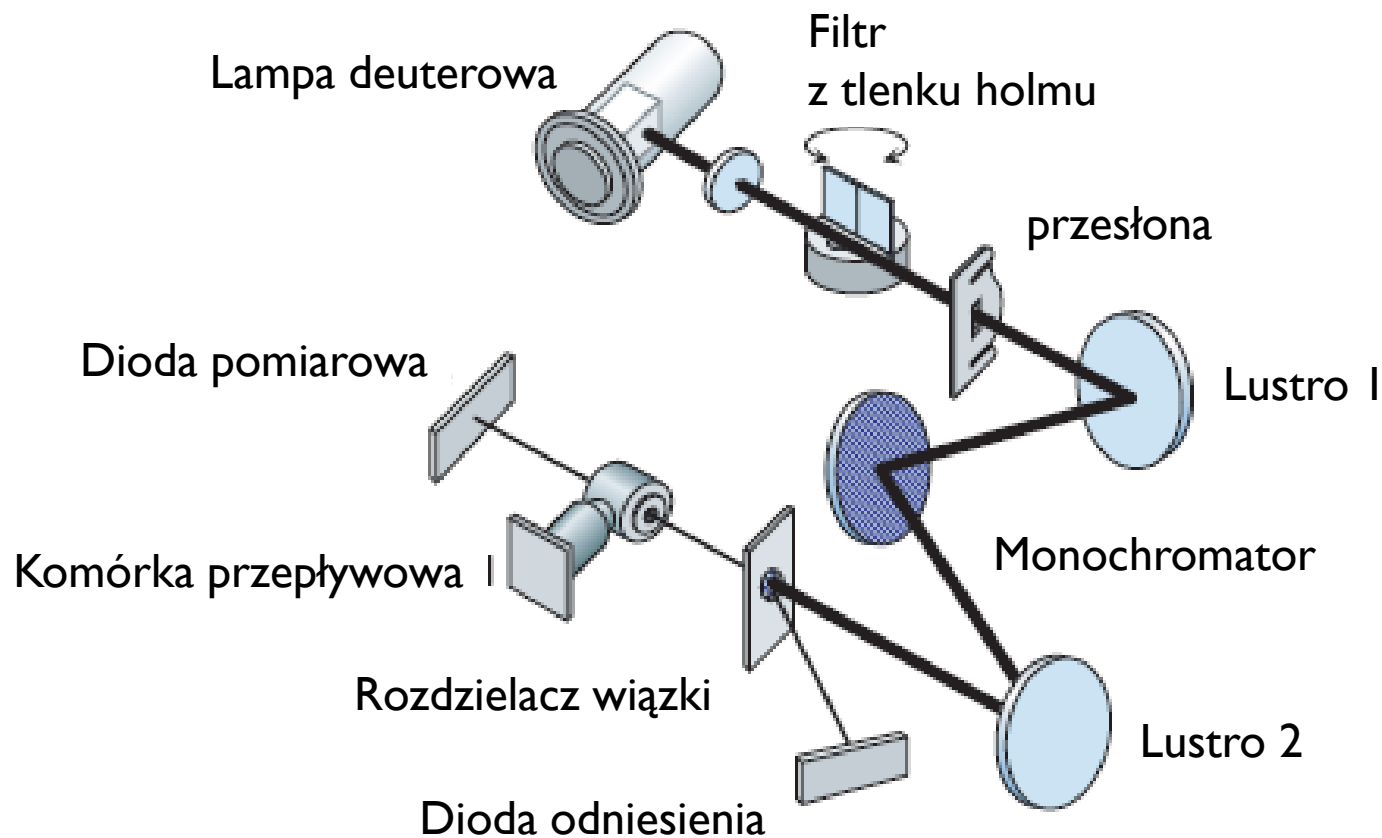
Detektory

- ▶ Komórka przepływowa detektora
 - ▶ Długość optyczna 10 mm, objętość 0,01 ml

Detektory

- ▶ **UV-Vis** (selektywny dla związków absorbujących światło w zakresie 200-800 nm)

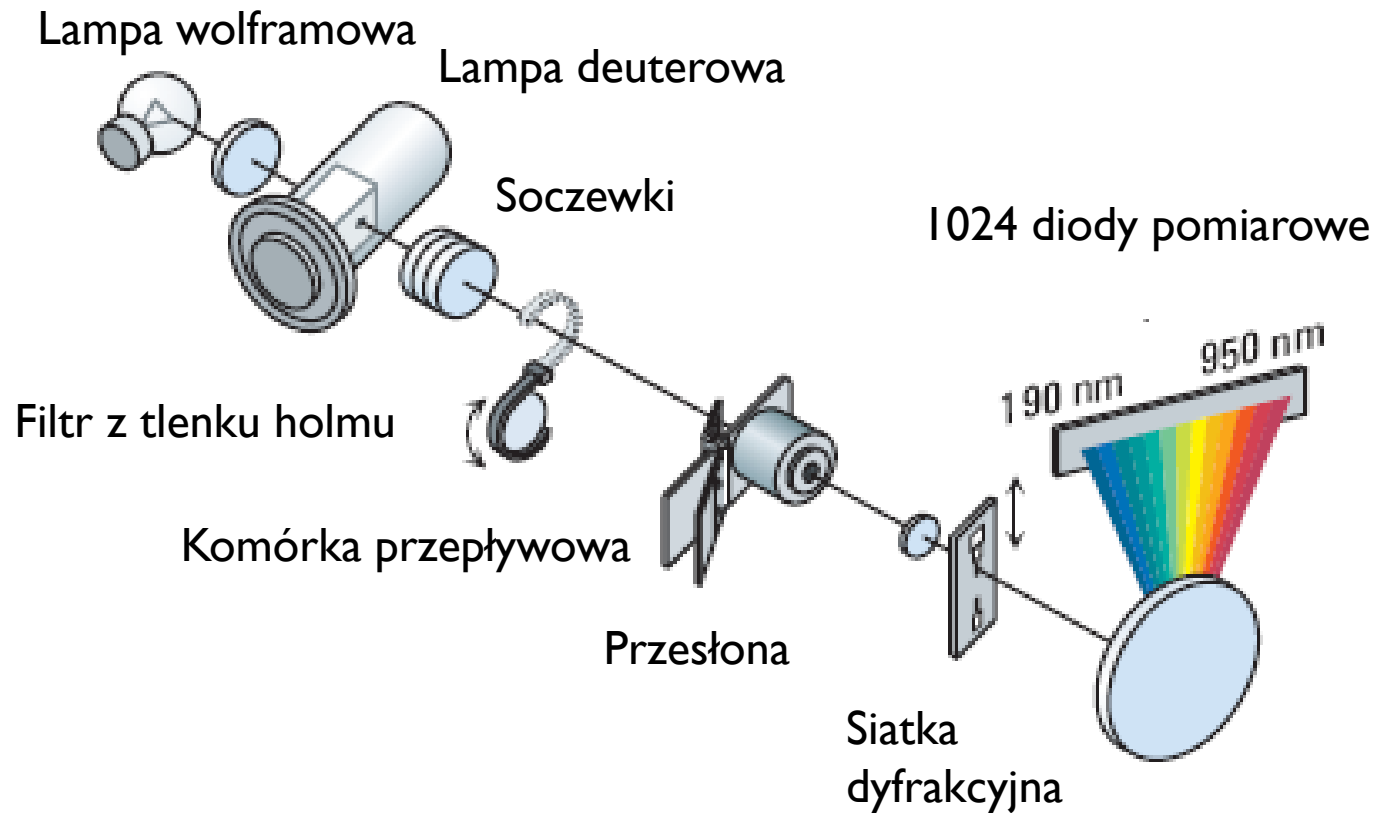

Monochromator - szczelina wejściowa wydziela wiązkę kierowaną na element dyspersyjny (siatka dyfrakcyjna)

Szczelina wyjściowa wycina właściwe pasmo z rozczepionego widma

Detektory

▶ Matryca fotodiodowa

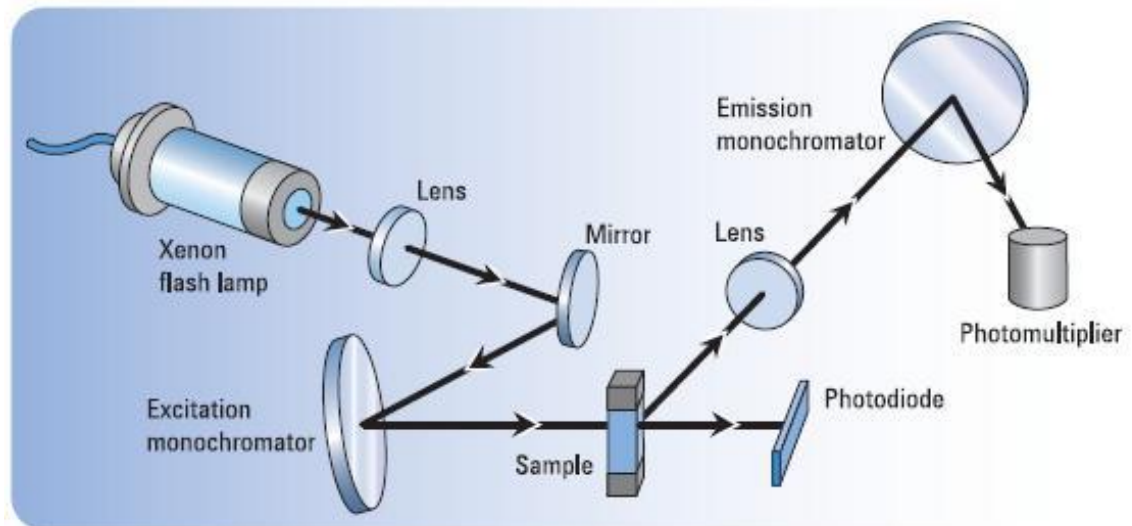
Detektory

▶ Rodzaje detektorów:

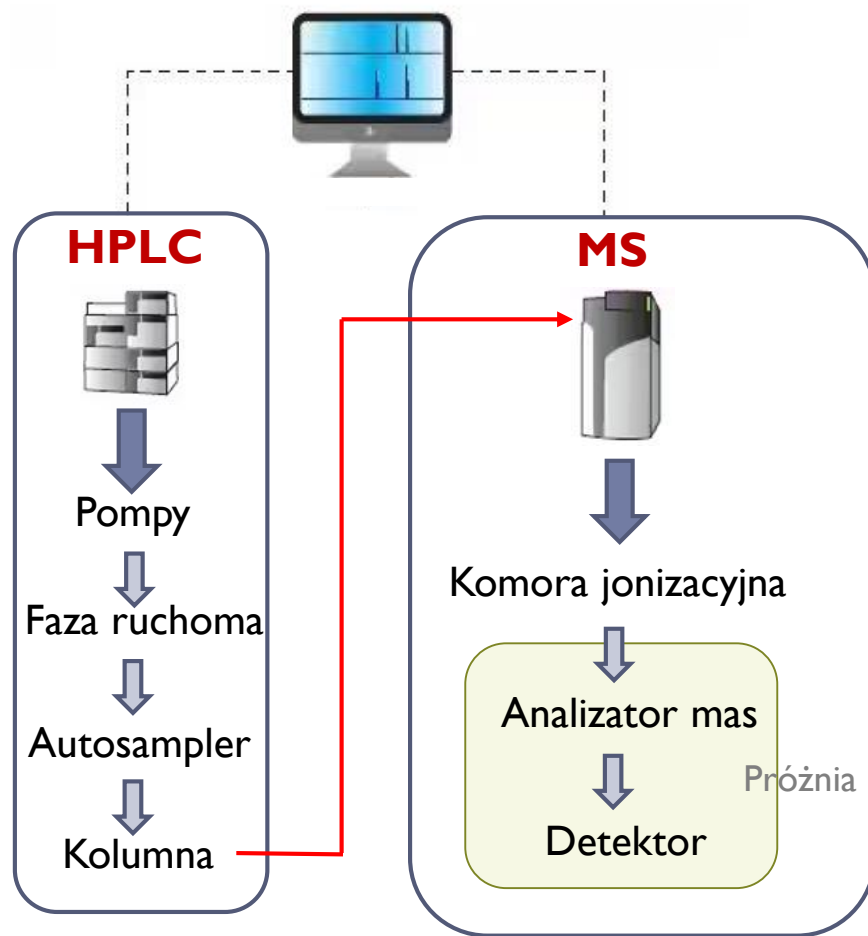
- ▶ Refraktometryczny (tylko dla elucji izokratycznej)
- ▶ Fluorescencyjny (czuły, specyficzny i selektywny)
- ▶ Elektrochemiczny (reakcje redox, faza ruchoma musi przewodzić prąd)
- ▶ Przewodnictwa (w chromatografii jonowej)

▶ Spektrometria mas

▶ FT-IR

HPLC - MS

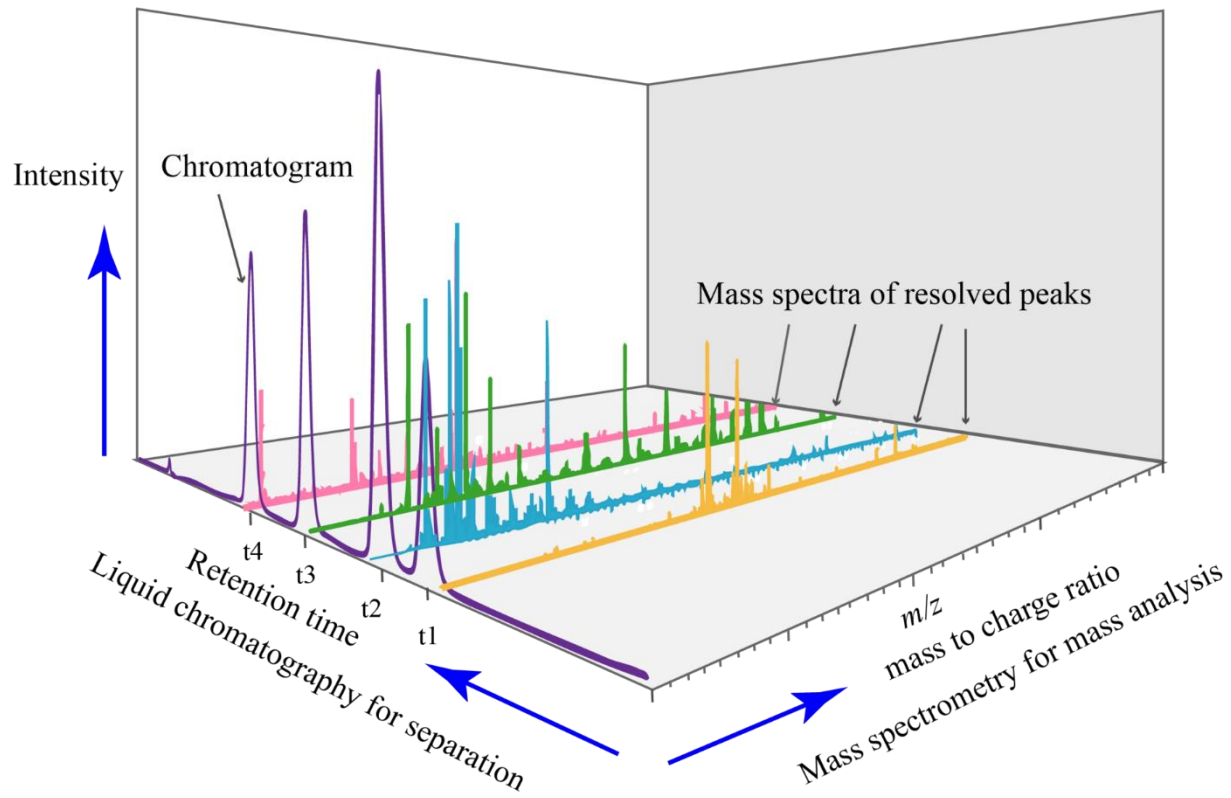

Przepływ: 1 ml/min
Ciśnienie: 100 – 250 bar

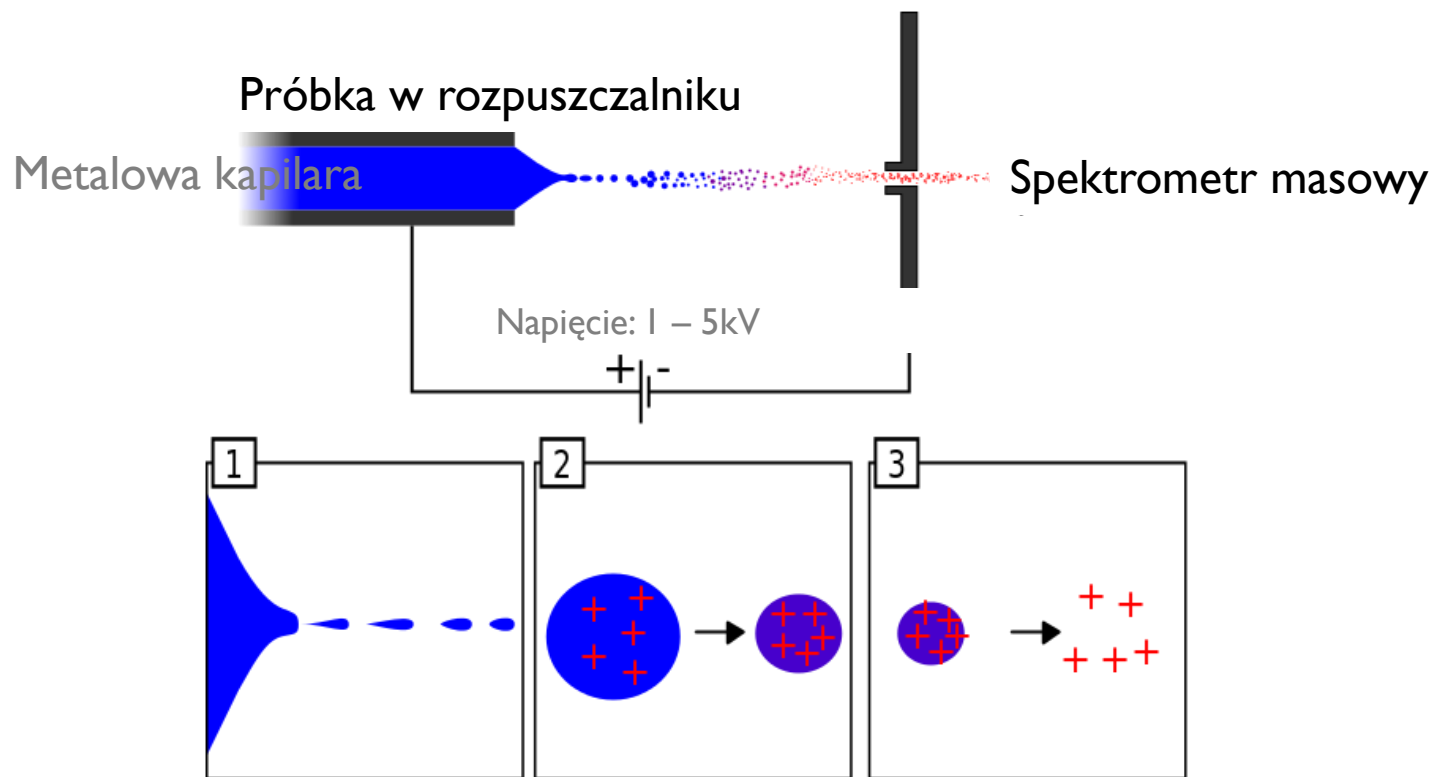
HPLC - MS

- ▶ Otrzymujemy widma masowe dla każdego piku

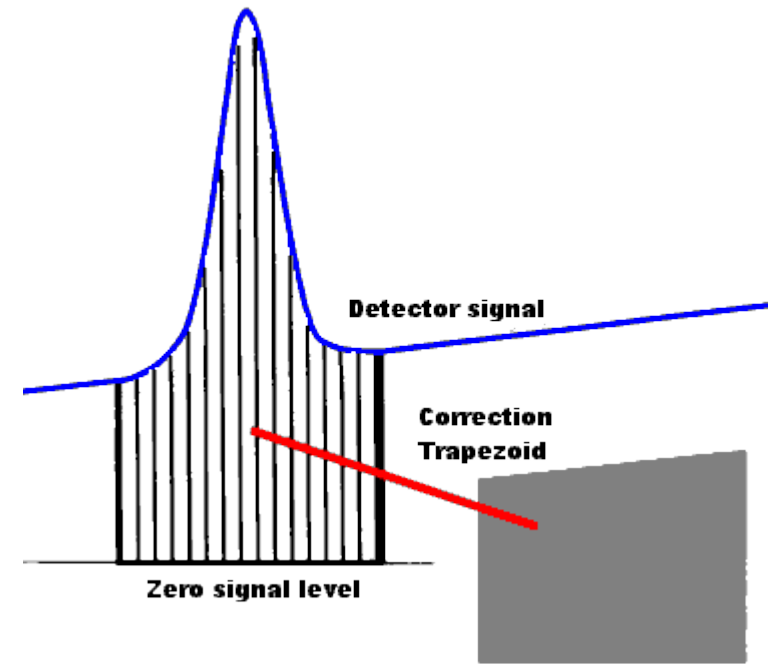
HPLC - MS

- ▶ Najczęściej do HPLC przyłączane są spektrometry z źródłem elektrospray:

Systemy obróbki danych

- ▶ Każdy program komputerowy do chromatografii powinien umożliwiać:
 - ▶ Zbieranie danych
 - ▶ Obróbkę danych

Konfiguracja HPLC

▶ HPLC preparatywne

- ▶ Dwie pompy o przepływie do 50 ml/min
- ▶ Ciśnienie do 150 bar
- ▶ Kolumny o średnicy 20 – 50 mm
- ▶ Kolektor frakcji

▶ HPLC analityczne

- ▶ Dwie pompy o przepływie do 10 ml/min (ew. 5 ml/min)
- ▶ Ciśnienie do 300 bar
- ▶ Kolumny o średnicy 4.6 mm
- ▶ Autosampler

Konfiguracja HPLC

Prosty układ HPLC:

- Pompa izokratyczna
- Ręczny układ do nastrzykiwania próbki
- Detektor UV-Vis
- Prosty kontroler

Konfiguracja HPLC

Zaawansowany układ HPLC:

- 4 pompy
- Autosampler
- Kolumna termostatowana
- Detektor diodowy
- Komputer

Podsumowanie

- ▶ Chromatografy do HPLC są układami o wielu możliwościach rozbudowy.
- ▶ Konfiguracja HPLC zależy od zastosowań.

